

Závěr

⁹Když Ježíš ráno prvního dne po sobotě vstal, zjevil se nejprve Marii z Magdaly, z níž kdysi vyhnal sedm démonů. ¹⁰Ona to šla oznámit těm, kteří bývali s ním a nyní truchlili a plakali. ¹¹Ti, když uslyšeli, že žije a že se jí ukázal, nevěřili. ¹²Potom se zjevil v jiné podobě dvěma z nich cestou, když šli na venkov. ¹³Ti to šli oznámit ostatním; ale ani těm nevěřili. ¹⁴Konečně se zjevil samým jedenácti, když byli u stolu; káral jejich nevěru a tvrdost srdce, poněvadž nevěřili těm, kteří ho viděli vzkří-

šeného. ¹⁵A řekl jim: „Jděte do celého světa a kažete evangelium všemu stvoření. ¹⁶Kdo uvěří a přijme křest, bude spasen; kdo však neuvěří, bude odsouzen. ¹⁷Ty, kdo uvěří, budou provázeti tato znamení: Ve jménu mém budou vyhánět demony a mluvit novými jazyky; ¹⁸budou brát hady do ruky, a vypijí-li něco smrtícího, nic se jim nestane; na choré budou vzkládat ruce a uzdraví je.“ ¹⁹Když jim to Pán řekl, byl vzat vzhůru do nebe a usedl po pravici Boží. ²⁰Oni pak vyšli, všude kázali; a Pán s nimi působil a jejich slovo potvrzoval znamením.

EVANGELIUM PODLE LUKÁŠE

Podle svědectví nejstarší tradice napsal třetí evangelium Lukáš, pocházející ze syrské Antiochie. Ze zmínky Ko 4,14 se někdy usuzuje, že byl povoláním lékař, a podle některých údajů ve Skutcích průvodce apoštola Pavla. Pro Lukášův původ z řeckého prostředí svědčí jeho malá znalost Palestiny po geografické stránce. Židovskou zbožnost své doby zná však dobře.

Evangelium je věnováno vznešenému Theofilovi (1,1—4). Tato dedikace je obdobou tehdejších zvyklostí v oblasti světské literatury a seznamuje čtenáře s motivy, které vedly k sepsání díla. Řečtina spisu je dokonalá, psal jej vzdělaný člověk, plně sloužící věci Kristově. Vznik L se klade do let 70—80, jako místa vzniku bývají uváděny Řím, Cesarea nebo některé město v Recku.

L je jediné evangelium, které má pokračování: Skutky apoštolů. Autor tohoto dvojdílného spisu projevuje zvýšený zájem o zasazení popisovaných událostí do rámce světových dějin. V dějinách spásy od sebe odděluje dobu Zákona a Proroků, čas Ježíšova působení jako dobu rozhodující a čas církve i její činnosti.

Lukáš použil jako pramen evangelium podle Marka, Sbíрку Ježíšových výroků (Q) i prameny nepoužívané ostatními evangelisty. Veškerý dostupný materiál nejprve důkladně (1,3) prozkoumal, seřadil podle časového klíče a tvůrčím způsobem jej podal. Lukášovu chronologickému zájmu je nadřazeno hledisko teologické a svědecké.

Třetí evangelium se vyznačuje universalismem, není zaměřeno úzce židovsky. Silný sociální důraz se projevuje zájmem o chudé a prosté lidi. V evangelijním vyprávění častěji než jinde vystupují ženy a navíc Lukáš věnuje zvláštní zájem Marii, Ježíšově matce. Proto bývá nazýván mariologem NZ. Na rozdíl od dvou zbývajících synoptiků vidí Lukáš Ježíšův druhý příchod ve slávě sice jako jistý, ale neočekává jej v nejbližší době. Proto má církev ještě čas, aby splnila všechny misijní úkoly.

Evangelium podle Lukáše silně zdůrazňuje Kristovo vzkříšení, nanebevstoupení a radost, která je s tím spojena. Jeho autor jasně naznačuje, že před Boží soud patří celý člověk, tedy jeho tělesná i duchovní stránka, takže na každodenním životě křesťanského společenství a na čistotě vzájemných vztahů mezi jeho údy velice záleží. Z Lukášovy vlastní látky je evangelijní dění obohaceno o řadu jedinečných vyprávění a podnětů (např. vánoční evangelium, podoběnství o milosrdném Samařanu, o marnotratném synu a pod.).

Věnování Theofilovi

1 ¹I když se již mnozí pokusili sepsat vyprávění o událostech, které se mezi námi naplnily, ²jak nám je předali ti, kteří byli od počátku očitymi svědky a služebníky slova, ³rozhodl jsem se také já, když jsem vše znovu důkladně prošel, že ti to v pravém sledu vypíší, vznešený Theofile, ⁴abyš poznal hodnověrnost toho, v čem jsi byl vyučován^a.

^aabyš poznal pravou povahu událostí, o nichž ses dověděl

Předpověď narození Jana Křtitele

⁵Za dnů judského krále Heroda žil kněz, jménem Zachariáš, z oddílu Abiova; měl manželku z dcer Áronových a ta se jmenovala Alžběta. ⁶Oba byli spravedliví před Bohem a žili bezúhonně podle všech Hospodinových^b příkazů a ustanovení. ⁷Neměli však děti, neboť Alžběta byla neplodná a oba již byli pokročilého věku.

⁸Když jednou přišla řada na Zachariášův oddíl

bř: Páně (pod. v. 9.65.68)

a on konal před Bohem kněžskou službu, ⁹připadlo na něj losem podle kněžského řádu, aby vešel do svatyně Hospodinovy a obětoval kadidlo. ¹⁰Venku se v hodinu té oběti modlilo veliké množství lidu. ¹¹Tu se mu ukázal anděl Páně stojící po pravé straně oltáře, kde se obětovalo kadidlo. ¹²Když ho Zachariáš uviděl, zděsil se a padla na něho bázeň. ¹³Anděl mu řekl: „Neboj se, Zachariáši, neboť tvá prosba byla vyslyšena; tvá manželka Alžběta ti porodí syna a dáš mu jméno Jan.“

¹⁴Budeš mít radost a veselí
a mnozí se budou radovat z jeho narození.

¹⁵Bude veliký před Pánem,
víno a opojný nápoj nebude pít,
už od mateřského klína bude naplněn
Duchem svatým.

¹⁶A mnohé ze synů izraelských obrátí k Pánu,
jejich Bohu;

¹⁷sám půjde před ním v duchu a moci Eliášově,
aby obrátil srdce otců k synům
a vzpurné k moudrosti spravedlivých
a připravil Pánu lid pohotový.“

¹⁸Zachariáš řekl andělovi: „Podle čeho to poznám? Vždyť já jsem stařec a moje žena je pokročilého věku.“ ¹⁹Anděl mu odpověděl: „Já jsem Gabriel, který stojí před Bohem; byl jsem poslán, abych k tobě promluvil a oznámil ti tuto radostnou zvěst. ²⁰Hle, oněmíš a nepromluvíš až do dne, kdy se to stane, poněvadž jsi neuvěřil mým slovům, která se svým časem naplní.“

²¹Lid čekal na Zachariáše a divil se, že tak dlouho prodělává v chrámě. ²²Když vyšel, nemohl k nim promluvit, a tak poznali, že měl v chrámě vidění; dával jim jen znamení a zůstal němý. ²³Jakmile skončily dny jeho služby, odešel domů.

²⁴Po těch dnech jeho manželka Alžběta počala, ale tajila se po pět měsíců a říkala si: ²⁵„Toto mi učinil Pán; sklonil se ke mně v těchto dnech, aby mne zbavil mého pohanění mezi lidmi.“

Předpověď narození Ježíšova

²⁶Když byla Alžběta v šestém měsíci, byl anděl Gabriel poslán od Boha do galilejského města, které se jmenuje Nazaret, ²⁷k panně zasnoubené

muži jménem Josef, z rodu Davidova; jméno té panny bylo Maria. ²⁸Přistoupil k ní a řekl: „Buď zdráva, milostí zahrnutá, Pán s tebou.“ ²⁹Ona se nad těmi slovy velmi zarazila a uvažovala, co ten pozdrav znamená. ³⁰Anděl jí řekl: „Neboj se, Maria, vždyť jsi nalezla milost u Boha. ³¹Hle, počneš a porodíš syna a dáš mu jméno Ježíš. ³²Ten bude veliký a bude nazván synem Nejvyššího a Pán Bůh mu dá trůn jeho otce Davida. ³³Na věky bude královat nad rodem Jákobovým a jeho království nebude konce.“ ³⁴Maria řekla andělovi: „Jak se to může stát, vždyť nežiji s mužem?“ ³⁵Anděl jí odpověděl: „Sestoupí na tebe Duch svatý a moc Nejvyššího tě zastíní; proto i tvé dítě bude svaté a bude nazváno Syn Boží. ³⁶Hle, i tvá příbuzná Alžběta počala ve svém stáří syna a již je v šestém měsíci, ač se o ní říkalo, že je neplodná. ³⁷Neboť „u Boha není nic nemožného.““ ³⁸Maria řekla: „Hle, jsem služebnice Páně; staň se mi podle tvého slova.“ Anděl pak od ní odešel.

Setkání Marie a Alžběty

³⁹V těch dnech se Maria vydala na cestu a spěchala do hor do města Judova. ⁴⁰Vešla do domu Zachariášova a pozdravila Alžbětu. ⁴¹Když Alžběta uslyšela Mariin pozdrav, pohnulo se dítě v jejím těle; byla naplněna Duchem svatým ⁴²a zvolala velikým hlasem: „Požehnaná jsi nade všechny ženy a požehnaný plod tvého těla. ⁴³Jak to, že ke mně přichází matka mého Pána? ⁴⁴Hle, jakmile se zvuk tvého pozdravu dotkl mých uší, pohnulo se radostí dítě v mém těle. ⁴⁵A blahoslavená, která uvěřila, že se splní to, co jí bylo řečeno od Pána.“

Mariin chvalozpěv

⁴⁶Maria řekla:

„Duše má velebí Pána

⁴⁷a můj duch jásá v Bohu, mém spasiteli,
⁴⁸že se sklonil ke své služebnici v jejím ponížení.
Hle, od této chvíle budou mne blahoslaviti
všechna pokolení,
⁴⁹že se mnou učinil veliké věci ten, který je
mocný.

Svaté jest jeho jméno

evšechny národy

oř: domu (pou. v. 33)
dvar: + požehnaná mezi ženami

(1,2) J 15,27; Sk 1,21; Žd 2,3; 1J 1,1 (1,3) Sk 1,1 (1,5) Mt 2,1; 1Pa 24,10 (1,9) Ex 30,7 (1,11) L 1,26; 2,9; 22,43; 24,4; Sk 1,10 (1,13) L 1,30 (1,15) Nu 6,3; Sd 13,4 (1,17) Mal 3,23–24; Mt 11,14; 17,11–13 (1,18) Gn 18,11 (1,19) Da 8,16; 9,21 (1,25) Gn 30,23 (1,27) Mt 1,18 (1,30) L 1,13 (1,31) Gn 16,11; Sd 13,3; Iz 7,14; Mt 1,21–23 (1,32–33) Iz 9,6; Da 2,44; 7,14 (1,35) Mt 1,20 (1,36) L 1,24 (1,37) Gn 18,14 (1,42) L 11,27 (1,45) L 1,20 (1,46–55) 1S 2,1–10 (1,49) Ž 111,9

⁵⁰a milosrdenství jeho od pokolení do pokolení k těm, kdo se ho bojí.

⁵¹Prokázal sílu svým ramenem,
rozptýlil ty, kdo v srdci smýšlejí pyšně;
⁵²vladaře svrhl s trůnu a ponížené povýšil,
⁵³hladové nasýtil dobrými věcmi
a bohaté poslal pryč s prázdnou.

⁵⁴Ujal se svého služebníka^f Izraele,
pamětliv svého milosrdenství,
⁵⁵jež slíbil našim otcům,
Abrahamovi a jeho potomkům navěky.“

⁵⁶Maria zůstala s Alžbětou asi tři měsíce a pak se vrátila domů.

Narození Jana Křtitele

⁵⁷Alžbětě se naplnil čas a přišla její hodina: narodil se jí syn. ⁵⁸A když uslyšeli její sousedé a příbuzní, že jí Pán prokázal tak velké milosrdenství, radovali se spolu s ní. ⁵⁹Osmého dne se sešli k obřizce dítěte a chtěli mu dát po jeho otci jméno Zachariáš. ⁶⁰Jeho matka na to řekla: „Nikoli, bude se jmenovat Jan.“ ⁶¹Řekli jí: „Nikdo z tvého příbuzenstva se tak nejmenuje!“ ⁶²Obrátili se na otce, jaké mu chce dát jméno. ⁶³On požádal o tabulku a napsal na ni: Jeho jméno je Jan. A všichni se tomu divili. ⁶⁴Ohned se uvolnila jeho ústa i jazyk a on mluvil a chválil Boha. ⁶⁵Tu padla bázeň na všechny sousedy a všude po judských horách se mluvilo o těchto událostech. ⁶⁶Všichni, kteří to uslyšeli, uchovávali to v mysli a říkali: „Čím toto dítě bude?“ A ruka Hospodinova byla s ním.^g

Chvalozpěv Zachariášův

⁶⁷Jeho otec Zachariáš byl naplněn Duchem svatým a takto prorocky promluvil:

⁶⁸„Pochválen buď Hospodin, Bůh Izraele,
protože navštívil a vykoupil svůj lid
⁶⁹a vzbudil nám mocného spasitele^h
z roduⁱ Davida, svého služebníka,
⁷⁰jak mluvil ústy svatých proroků od pradávna;
⁷¹zachránil nás od našich nepřátel

^fsyna
g, „Čím toto dítě bude, vždyť je s ním ruka
Hospodinova.“
^hř: vyzdvihl nám roh spásy
ⁱř: v domě

a z rukou všech, kteří nás nenávidí,
⁷²slitoval se nad našimi otci
a rozpomenul se na svou svatou smlouvu,
⁷³na přísahu, kterou učinil našemu otci
Abrahamovi,
že nám dá, ⁷⁴abychom vysvobozeni z rukou
nepřátel a prosti strachu
⁷⁵jej zbožné a spravedlivé ctili po všechny dny
svého života.
⁷⁶A ty, synu, budeš nazván prorokem
Nejvyššího,
neboť půjdeš před Pánem, abys mu připravil

cestu
⁷⁷a dal jeho lidu poznat spásu v odpuštění
hříchů,
⁷⁸pro slitování a milosrdenství našeho Boha,
jimž nás navštíví Vycházející z výsosti^k,
⁷⁹aby se zjevil^l těm, kdo jsou ve tmě a stínu
smrti,
a uvedl naše kroky na cestu pokoje.“

⁸⁰Chlapec rostl a sílil na duchu; a žil na poušti až do dne, kdy vystoupil před Izrael.

Narození Ježíšova

2 ¹Stalo se v oněch dnech, že vyšlo nařízení od císaře Augusta, aby byl po celém světě proveden soupis lidu. ²Tento první majetkový soupis se konal, když Sýrii spravoval Quirinius. ³Všichni se šli dát zapsat, každý do svého města. ⁴Také Josef se vydal z Galileje, z města Nazareta, do Judska, do města Davidova, které se nazývá Betlém, poněvadž byl z domu a rodu Davidova, ⁵aby se dal zapsat s Marií, která mu byla zasnoubena^a a čekala dítě. ⁶Když tam byli, naplnily se dny a přišla její hodina. ⁷I porodila svého prvorozeného syna, zavínula jej do plenek a položila do jeslí, protože se pro ně nenašlo místo pod střechou. ⁸A v té krajině byli pastýři pod širým nebem a v noci se střídali v hlídkách u svého stáda. ⁹Náhle při nich stál anděl Páně a sláva Páně se rozžářila kolem nich. Zmocnila se jich veliká bázeň. ¹⁰Anděl jim řekl: „Nebojte se, hle, zvěstuji vám velikou radost, která bude pro všechen lid. ¹¹Dnes se vám narodil

^ař: navštívil
^kř: východ (vycházející slunce); nebo: výhonek
z výsosti
^lř: laby zazářil
^ař: se svou zasnoubenou ženou

(1,50) Ž 103,17 (1,51) 2S 22,28 (1,52) Jb 5,11; 12,19 (1,53) Ž 107,9 (1,54) Ž 98,3; Iz 41,8 (1,55) Gn 17,7; 22,17; Mt 7,20 (1,59) Lv 12,3 (1,63) L 1,13 (1,66) L 2,19,51; Sk 11,21 (1,68) Ž 41,14; 72,18; 111,9 (1,69) Ž 18,3 (1,71) Ž 106,10 (1,72) Gn 17,7; Ž 106,45 (1,73) Gn 22,16; Ž 105,8–9 (1,74) Gn 22,17 (1,75) Tt 2,12 (1,76) Mal 3,1 (1,77) Mal 3,23–24; Jr 31,34 (1,78) Mal 3,20 (1,79) Iz 9,2; Mt 4,16 (1,80) L 2,40 (2,4) L 1,26–27; 1S 16,13 (2,5) Mt 1,18 (2,7) Mt 1,25 (2,9) L 24,4–5 (2,10) L 1,30 (2,11) Sk 2,36

Spasitel, Kristus^b Pán, v městě Davidově. ¹²Toto vám bude znamením: Naleznete děťátko v plenkách, položené do jeslí. ¹³A hned tu bylo s andělem množství nebeských zástupů a takto chválili Boha: ¹⁴„Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi; Bůh v nich má zalíbení.“

¹⁵Jakmile andělé od nich odešli do nebe, řekli si pastýři: „Pojďme až do Betléma a podívejme se na to, co se tam stalo, jak nám Pán oznámil.“ ¹⁶Spěchali tam a našli Marii a Josefa i to děťátko položené do jeslí. ¹⁷Když je spatřili, pověděli^d, co jim bylo řečeno o tom dítěti. ¹⁸Všichni, kdo tu uslyšeli, užasli nad tím, co jim pastýři vyprávěli. ¹⁹Ale Maria to všechno v mysli zachovávala a rozvažovala o tom. ²⁰Pastýři se pak navrátili oslavující a chválíce Boha za všechno, co slyšeli a viděli, jak jim to bylo řečeno.

Simeon a Anna

²¹Když uplynulo osm dní a nastal čas k jeho obřizce, dali mu jméno Ježíš, které dostal od anděla dřívě, než jej matka počala.

²²Když uplynuly dny její^e očišťování podle zákona Mojžíšova, přinesli Ježíše do Jeruzaléma, aby s ním předstoupili před Hospodina^f — ²³jak je psáno v zákoně Páně: „vše co je mužského rodu a otvírá život matky, bude zasvěceno Hospodinů“ — ²⁴a aby podle ustanovení zákona obětovali dvě hrdličky nebo dvě holoubata.

²⁵V Jeruzalémě žil muž jménem Simeon; byl to člověk spravedlivý a zbožný, očekával potěšení^g Izraele a Duch svatý byl s ním. ²⁶Jemu bylo Duchem svatým předpověděno, že neužijí smrti, dokud nespatří Hospodinova Mesiáše^h. ²⁷A tehdy veden Duchem přišel do chrámu. Když pak rodiče přinášeli Ježíše, aby splnili, co o dítěti předpisoval Zákon, ²⁸vzal ho Simeon do náručí a takto chválil Boha:

²⁹„Nyní propouštíš v pokoji svého služebníka, Paneⁱ, podle svého slova, ³⁰neboť mé oči viděly tvé spasení, ³¹které jsi připravil přede všemi národy — ³²světlo, jež bude zjevením pohanům, slávu pro tvůj lid Izrael.“

³³Ježíšův otec^k a matka byli plni údivu nad slovy, která o něm slyšeli. ³⁴A Simeon jim poželhal a řekl jeho matce Marii: „Hle, on jest dán k pádu i k povstání mnohých v Izraeli a jako znamení, kterému se budou vzpírat! ³⁵— i tvou vlastní duši pronikne meč — aby vyšlo najevo myšlení mnohých srdcí.“

³⁶Žila tu i prorokyně Anna, dcera Fanuelova, z pokolení Ašerova. Byla již pokročilého věku; když se jako dívka provdala^m, žila se svým mužem sedm let ³⁷a pak byla vdovou až do svého osmdesátého čtvrtého roku. Nevycházela z chrámu, ale dnem i nocí sloužila Bohu posty i modlitbami. ³⁸A v tu chvíli k nim přistoupila, chválila Boha a mluvila o tom dítěti všem, kteří očekávali vykoupení Jeruzalémaⁿ.

³⁹Když Josef a Maria vše rádně vykonali podle zákona Páně, vrátili se do Galileje do svého města Nazareta.

⁴⁰Dítě rostlo v síle^o a moudrosti a milost Boží byla s ním.

Dvanáctiletý v chrámě

⁴¹Každý rok chodívali jeho rodiče o velikonočních svátcích do Jeruzaléma. ⁴²Také když mu bylo dvanáct let, šli tam, jak bylo o svátcích obyčejem. ⁴³A když v těch dnech všechno vykonali a vraceli se domů, zůstal chlapec Ježíš v Jeruzalémě, aniž to jeho rodiče věděli. ⁴⁴Protože se domnívali, že je někde s ostatními poutníky, ušli den cesty a pak jej hledali mezi svými příbuznými a známými. ⁴⁵Když ho nenalezli, vrátili se a hledali ho v Jeruzalémě. ⁴⁶Po třech dnech jej našli v chrámě, jak sedí mezi učiteli, naslouchá a dává jim otázky. ⁴⁷Všichni, kteří ho slyšeli, divili se rozumnosti jeho odpovědí. ⁴⁸Když ho rodiče spatřili, užasli a jeho matka mu řekla: „Synu, co jsi nám to udělal? Hle, tvůj otec a já jsme tě s úzkostí hledali.“ ⁴⁹On jim řekl: „Jak to, že jste mě hledali? Což jste nevěděli, že musím být tam, kde jde o věc mého Otce?“ ⁵⁰Ale oni jeho slovu neporozuměli. ⁵¹Pak se s nimi vrátil do Nazareta a poslouchal je. Jeho matka uchovávala to vše ve svém srdci. ⁵²A Ježíš prospíval na duchu^p i na těle a byl milý Bohu i lidem.

bMesiás
cvar: na zemi pokoj, lidem Boží zalíbení
dvar: rozhlásili
evar: jeho
fř: Pána (pod. v. 23)
gsplnění naděje
hř: Krista Páně
iř: Panovníku

jř: národům
kvar: Josef
l které bude popíráno
mř: od svého panenství
nvar: v Jeruzalémě
ovar: + ducha
př: moudrosti

(2,12) Iz 7,14 (2,14) L 19,38 (2,18) L 1,63; 2,33; 4,22; 9,44 (2,19) L 1,66; 2,51 (2,21) Lv 12,3; L 1,31; Mt 1,25 (2,22) Lv 12,6 (2,23) Ex 13,2.12 (2,24) Lv 12,8 (2,25) Iz 49,13 (2,30) Iz 52,10; L 3,6 (2,32) Iz 42,6; 49,6

Jan Křtitel

3 ¹V patnáctém roce vlády císaře Tiberia, když Pontius Pilát spravoval Judsko a v Galileji vládl Herodes, jeho bratr Filip na území Itureje a Trachonitidy a Lyzanius v Abiléně, ²za nejvyššího kněze Annáše a Kaifáše, stalo se slovo Boží k Janovi, synu Zachariášovu, na poušti. ³I začal procházet celé okolí Jordánu a kázal: „Čiňte pokání^a a dejte se pokřtít na odpuštění hříchů“; ⁴jak je psáno v knize slov proroka Izaiáše:

„Hlas volajícího na poušti:
Připravte cestu Páně,
vyrovnejte mu stezky!
⁵Každá propast bude zasypaná,
hory i pahorky budou srovnány;
co je křivé, bude přímé,
hrbolaté cesty budou rovné;
⁶a každý tvorb^b uvidí spasení Boží.“

⁷Zástupům, které vycházely, aby se od něho daly pokřtít, Jan říkal: „Plemeno zmiji, kdo vám ukázal, že můžete utéci před nastávajícím hněvem? ⁸Neste tedy ovoce, které ukazuje, že činíte pokání, a nezačínajte si říkat: „Náš otec jest Abraham!“ Pravím vám, že Bůh může Abrahamovi stvořit^d děti z tohoto kamení. ⁹Secera už je na kořeni stromů; a každý strom, který nenese dobré ovoce, bude vyřazen a hozen do ohně.“ ¹⁰Zástupy se Jana ptaly: „Co jen máme dělat?“ ¹¹On jim odpověděl: „Kdo má dvoje oblečení, dej tomu, kdo nemá žádné, a kdo má co k jídlu, udělej také tak.“ ¹²Přišli i celníci, aby se dali pokřtít, a ptali se: „Mistře, co máme dělat?“ ¹³On jim řekl: „Nevymáhejte víc, než máte nařizeno.“ ¹⁴Tázali se ho i vojáci: „A co máme dělat my?“ Řekl jim: „Nikomu nečinite násilí, nikoho nevydírejte, spokojte se svým žoldem.“

¹⁵Lidé byli plni očekávání a všichni ve svých myslích uvažovali o Janovi, není-li on snad Mesiáš^f. ¹⁶Na to Jan všem řekl: „Já vás křtím vodou.“

aObratť se
bř: veškeré tělo
cře jste se obrátili
dř: vzbudit
eř: Učíteli (tak v L veskrze)
fř: Kristus
gvar: + k pokání

LUKÁŠ 3—
Přichází však někdo silnější než já; nejsem ani hoděn, abych rozvázal řemínek jeho obuvi; on vás bude křtít Duchem svatým a ohněm. ¹⁷Lopata je máždil do své sýpky; ale plevy spálí ohněm neuhasitelným.“

¹⁸A ještě mnohým jiným způsobem napomínal lid a kázal radostnou zvěst. ¹⁹Ale když káral vládce^h Heroda kvůli Herodiádě, manželce jeho bratraⁱ, a za všechno zlé, co činil, ²⁰Herodes všechno dovršil ještě tím, že dal Jana zavřít do vězení.

Ježíšův křest

²¹Když se všechen lid dával křtít a když byl pokřtěn i Ježíš a modlil se, otevřelo se nebe ²²a Duch svatý sestoupil na něj v tělesné podobě jako holubice a z nebe se ozval hlas: „Ty jsi můj milovaný Syn, tebe jsem si vyvolil.“

Původ Ježíšův

²³Když Ježíš začínal své dílo, bylo mu asi třicet let. Jak se mělo za to, byl syn Josefa, jehož předkové byli: Heli, ²⁴Mathat, Levi, Melchi, Janai, Josef ²⁵Matathias, Amos, Nahum, Esli, Nagai, ²⁶Mahat, Matathias, Semei, Josech, Joda, ²⁷Johanán, Resa, Zorobabel, Salathiel, Neri, ²⁸Melchi, Addi, Kosam, Elamadam, Er, ²⁹Jesus, Eliezer, Jorim, Mathat, Levi, ³⁰Simeon, Juda, Josef, Jonam, Eliakim, ³¹Melea, Menna, Mattath, Natham^k, David, ³²Isaj, Obéd, Boaz, Sala^l, Naason, ³³Aminadab, Admin^m, Arniⁿ, Chesróm, Fares, Juda, ³⁴Jákob, Izák, Abraham, Tare, Nachor, ³⁵Seruch, Ragau, Falek, Heber, Sala, ³⁶Kainan, Arfaxad, Sem, Noé, Lámech, ³⁷Matusalem, Henoch, Jared, Maleleel, Kainan, ³⁸Enóš, Šét a Adam, který byl od Boha.

Pokoušení na poušti

4 ¹Plný Ducha svatého vrátil se Ježíš od Jordánu; Duch ho vodil po poušti ²čtyřicet dní

hř: tetrarchu
ivar: + Filipa
jvar: Ty jsi můj Syn, já jsem tě dnes zplodil
kvar: Nátan
lvar: Salmon
mvar: Aram
nvar: — Arni

(2,33) L 1,63; 2,18 (2,34) Iz 8,14; 1P 2,8 (2,36) Sk 21,9 (2,37) 1Tm 5,5 (2,39) Mt 2,23 (2,40) Sd 13,24; 1S 2,26; L 1,80 (2,41) Dt 16,1—8 (2,48) Mk 3,31—35 (2,51) L 1,66; 2,19 (2,52) 1S 2,26; Př 3,4; L 1,80; 2,40 (3,1—6) Mt 3,1—6; Mk 1,2—6; J 1,19—23 (3,1—2) Jr 1,1—2; Mi 1,1; Ag 1,1 (3,2) L 1,80 (3,3) Sk 13,24; 19,4 (3,4—6) Iz 40,3—5 (3,7—9) Mt 3,7—10 (3,7) 1Te 1,10 (3,8) J 8,39 (3,9) L 13,6—7 (3,11) L 18,22; Jk 2,15—16; (3,13) L 19,8 (3,15—18) Mt 3,11—12; Mk 1,7—8; J 1,24—28; Sk 13,25 (3,19—20) Mt 14,3—4; Mk 1,3—7 (3,19) Lv 18,16 (3,21—22) Mt 3,13—17; Mk 1,9—11; J 1,32—34 (3,22) Ž 2,7; Iz 42,1; L 9,35; 2P 1,17 (3,23—38) Mt 1,1—17 (3,31—33) Rt 4,17—22; 1Pa 2,1—14 (3,34—36) 1Pa 1,24—27 (3,36—38) 1Pa 1,1—4